

ANLATIDA "DEVİNİM" KAVRAMI

Nilüfer ÖCEL*

The Concept of Recycling In the Text

This text is a try to explain the concept of recycling in messages. Through the text different recycling types and its relationship with the product, in this case the message, the producer, the sender, the receiver, the consumption and the other type of recycles are considered. Recycling is a neverending story for every field. The word "To Recycle" means to renew, to repeat, to cycle, to return to regenerate and to swing. This cycling is around a certain orbit which has a certain main point. The concept of recycling has great importance in all types of science including communication. We come across with similar or different recycles throughout our lives. In fact, in all units of life, recycling can be seen as the main part of life. Again in these small parts of life, we can see the texts, the messages swinging around us. From the birth to the death texts make up our lives and we live in a text surrendering life. Texts are repeated and through this repetition the lives are built. Everything recycles. Once two utterances come together they make up a new text. As the new texts are established they begin to cycle in the world of previously made up texts. Somehow everything is interrelated with each other. These different types of texts never vanish or disappear. They just recycle. Consciously or not, once the meanings and forms are brought together and made up a new text, they begin to recycle and become eternal. They mean something not only in the day we live but also in the future too. These new meanings are created by the new circumstances and they hardly die out. Every text is unique and eternal. So, the texts are created again and again. The concept of cycling as the main thing in the centre of the text, is the meaning of life.

---

* Öğr.Gör., İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo TV ve Sinema Bölümü

Like everything in the life human being is in a kind of recycling, from embryo to a child, from a child to an adult. Blood recycles in our body and all the memories and information we get through life recycles with us. So, recycling is our nature. Apart from the physical recycles, within the social life, visible or invisible concepts, states and identities recycle as a part of us. Life is a world of texts and texts are full of recycles.

Usually it is accepted that recycling is from the smallest and easiest to the complex, dense and difficult. But this is not always the case. Sometimes the dense texts recycles to easier formats and long ones are broken into pieces to recycle on their own orbits. In fact mostly, recycling does not mean to change the first form altogether. It is just an alternation or regeneration of the same tune. We enlarge our circles through the life and some kind of communication continues among the different circles of our life.

In the text we ask the following questions and tried to find some examples for them. What is the purpose of recycling, is it an intentionally created cycle or not. What is its frequency, its extension, its order, its direction, its density, its originality or its mixture with the other recycles, its area of influence, its relationship with the product, its relationship with the act of production, its relationship with the act of consumption and its effects on the consumer. In conclusion we find examples from any part of life to have never ending recycles.

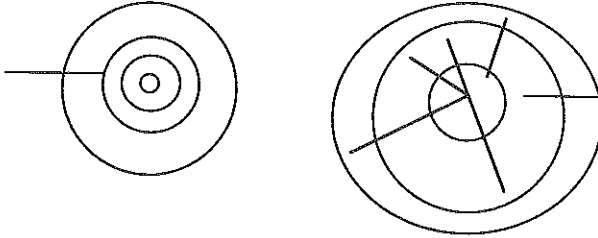
Devinim kavramı sözcük anlamı olarak, yinelenmeyi, dönmeyi, devinmeyi vurgulamaktadır. Bu dönüş, kendi eksenini etrafında belli bir yörünge izleyerek yapılmaktadır. Devinim kavramı, iletişimde ve diğer bilim dallarında önemli bir yer tutmakta, benzer ya da farklı devinimler yaşamın her anında karşımıza çıkmaktadır. Yaşamı oluşturan parçacıklar tek tek incelendiğinde her birinde bir tür anlatı karşımıza çıkmaktadır. Değişik türdeki metinlerden oluşan, bilinçli ya da rastlantısal olarak bir araya getirilen bu metinlerin her biri bir anlatı oluşturmaktadır. Bu durumda anlatılar, yaşamın vazgeçilmez bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Anlatının özünde bulunan devinim de bir anlamda yaşamla neredeyse özdeşleşmektedir.

İnsan sürekli bir devinim içindedir. Hücreden embriyoya, bebektikten çocukluğa, hep bir devinim söz konusudur. Bedende kanın

dolaşımından, bellekte bilgilerin dolaşımına dek devinim, insanın doğasında olan bir kavramdır. Fiziksel niteliklerden öte, insan sosyal bir yaşantı içine girdiğinde de bir devinim karşımıza çıkmaktadır. Bebek Ayşe, kimi zaman "Zehra hanımın kızı Ayşe" kimi zaman da "Mimar Zeki beyin kızı Ayşe" olmaktadır. Zaman zaman "Avni Paşanın torunu Ayşe" olarak da anılan Ayşe, devinerek, "Ana okulu öğrencisi Ayşe", "İlkokula giden Ayşe", "Kolej mezunu Ayşe", "Üniversiteli Ayşe", "Gazeteci Ayşe Hanım", "Taner Beyin Eşi Ayşe Gülsoy", "Gülner'un annesi Ayşe Teyze", "Ayşe Hanım Teyze" olarak, devinerek karşımıza çıkabilir.

Devinim genelde hep ileriye, basitten daha karmaşığa ve daha yoğuna doğrudur. Yine de zaman zaman geri dönüşler olabilmektedir. Kimi zaman geçmişe duyulan özlem, kimi zaman da ileri yaşlarda duygulara verilen yoğun önem yetişkinlerin de çocuklaşmasına ve onlar gibi davranmasına neden olabilmektedir. Aslında devinim, ilk halden tümüyle bir kopmayı hiçbir zaman gerektirmez. Tıpkı sürekli olarak genişleyen daireler gibi bir önceki durumu içinde barındırır

Devinim geçiren bireyde oluşan farklı katmanlar

Farklı daireler arasında da içsel bir iletişim ve devinim sürmektedir. Belirli zaman dilimlerinde bireylerin bireysel ve toplumsal kimliklerine eklenen farklı daireler, onların tutum ve davranışlarında ve anlatıları algılamalarında farklılıklar oluşturur. Yine de bu daireler arasındaki iletilerin sıklık ve yoğunluğu bireyin günlük iletişim stratejilerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin çocukluk çağından çok yoğun olarak etkilenmiş bir bireyin kimliğinin diğer katmanları bu etkiler çerçevesinde oluşmakta ve belli konulara karşı bu etkiler çerçevesinde olumlu ya da olumsuz tutum sergilemektedir. Kendisi küçüken masal dinlemeye alışkın olan birisi için, ileride

çocuğuna masal anlatmak kaçınılmaz olacaktır. Her ne kadar kuşaklar arasında söylem farkları oluşsa da birey, benzer türde masalları benzer biçimde yinelemeyi seçecektir. Bunun yanı sıra anlatı içindeki herhangi bir ayrıntıyı değiştirerek anlatının devingenliğini de etkileyebilecektir.

Bir yandan bakıldığında "bireysel devinim" in "anlatının devinimi" ni beraberinde getirdiği görülmektedir. Öte yandan ise anlatının devinimi de bireysel devinimi içinde taşımaktadır. Bireysel ve anlatısal devinim birbirinden bağımsız bir şekilde devinime devam edebileceği gibi, birey ve anlatı birbiri ile bağlantılı bir devinime de girebilir. Anlatının devinim süresi, sıklığı ve etkisi, anlatının bireyin yaşamındaki yerine ve önemine bağlıdır. Benzer şekilde, bireyin devinimi de bireyin anlatının içinde nasıl bir yer tuttuğuna bağlıdır. Anlatı her ne kadar bireyden bağımsız görünse de, her bireyin bir oyuncu, karakter ya da kahramanla özdeşleşebileceği, anlatı içinde olumlayacağı ya da olumsuzlayacağı bir tutum ve davranış bulunabileceği göz önünde bulundurulduğunda anlatıdaki devinimin bir anlamda bireye bağlı olduğu da görülmektedir.

Gerek çocuklara gerekse yetişkinlere yönelik sözlü, yazılı ve görüntülü anlatılarda, "devinim" kavramı çok önemli bir yer tutar. "Anlatı" ve "ürün" söz konusu olduğunda devinim çok farklı açılardan, farklı bireylerde farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır.

- a. Ürün açısından ele alındığında genel anlamı ile bütün anlatıların bir devinimi dile getirdiği, bu devinim sürecinde anlatı boyunca ele alınan belli karakterlerde, toplumlarda ve süreçlerde oluşan belli değişimleri bireye yansıtmaya çalıştığı gözlenebilir. Bütün anlatılarda anlatı süresince devinen karakterleri görürüz. Çocuktan yetişkine, masumdan zanlıya ve suçluya, zanlıdan masuma, kötünden iyiye ya da deneyimsizden deneyimliye bir dönüşüm vardır anlatılarda. Anlatı da bir devinimi, değişimi ve dönüşümü dile getirir zaten. Özellikle ana kahramanın habersizken haberliye, güçsüzken güçlüye, kötü iken iyiye, bilgisizken bilgiliye dönüşmesi olayların ana sorununu oluşturur. İster birincil isterse ikincil kahramanlar olsun, bütün anlatıların temelinde genellikle fiziksel ya da düşünsel bir devinim sonucu, olayları farklı görmeye ya da farklı davranmaya başlayan kahramanlar yer almaktadır.
- b. Ürünü üretenlerin devinimi söz konusu olduğunda, anlatının belli bir grup tarafından önceden kurgulandığı durumlarda ise, bu kurguda

yer alan bireylerin de kendi adlarında bir devinim yaşadıkları düşünülebilir. Örneğin bir filmin senaristi, yapımcısı, yönetmeni ya da oyuncusunun üründen önceki durumu ile üründen sonraki durumu birbirinden farklıdır. Ürün süresince bir devinim geçiren bu bireyler de ürünle birlikte "X" filminin bir parçası olmuşlardır. Artık onlar da devinmiş, farklılaşmışlardır. Zaman zaman bir filmde oynadığı rolün etkisinden kurtulamayan oyuncular ya da o filmi yönetmeden önce genelde yaşama ve filme farklı baktığını, film boyunca yaşadıkları ile değiştiğini olgunlaştığını itiraf eden yönetmenler olduğunu duyarız. Ürünün temelindeki devinim, bu ürünle ilgili insanları da etkilemektedir.

- c. Ürünü tüketenlerin devinimi açısından bakıldığında ise, ürün tüketildikçe devinimin sürmekte olduğu gözlemlenebilir. Örneğin "X" filmini izleyen bir izleyici, o filmi izlemeden önceki izleyici değildir artık. Belli bir oranda değişmiş, olayları farklı açıdan görebilen, kendisini, örneğin o filmdeki kahramanın yerine koyabilen, onunla birlikte üzülen, sevinen ya da ümitlenen ve düş kırıklığına uğrayan, kısacası belli bir deneyim geçiren bir izleyici olmuştur. Bu deneyim yalnızca bir kez yaşanmaz üstelik. Kimi zaman çok sevilen bir filme üst üste birkaç kez gidildiğinde, kimi kez de çok önceden izlediğiniz bir film yeniden izlendiğinde de devinim sürmektedir. Çünkü her yeni izleyişte birey, yeniden bir devinime girmekte, daha önce yakalayamadığı noktaları yakalamakta, filmle bireyin benliği ve yaşamda bulunduğu nokta arasında yeni bir duygusal ve mantıksal bağ oluşmaktadır. Her yeni izleme tüketicide yeni bir devinim anlamına gelmektedir.
- d. Kendi türü içinde ilk olarak üretilen bir anlatı aynı zamanda tüketicide bazı kavramların oluşmasını sağlar. Bu kavramların da bir kez oluşması durumunda her benzer kavram ya da bunlara bağlı yan kavramlar, bunu temel alan ilk anlatıyı çağrıştıracak ve böylelikle bu anlatının sonsuz devinimine sebep olacaktır. Genelde yaşam da farklı anlatılardaki kavramların oluşturduğu geniş bir devinim alanı olarak görülebilir. Büyük bir "Anlatılar Dünyası" adı verilebilecek olan bu devinim alanı, kendisine katılan her yeni metin ile yeni bir anlam kazanmakta ve yeni bir bütünlüğe ulaşmaktadır. Bu bütünlük içindeki bireyin "Serbest Çağrışım"ı hem anlatılar arası geçişliğe hem de anlatı ve gerçek yaşam arası geçişliğe olanak tanımaktadır.

Yine de bu serbest çağrışımın ne zaman, ne ölçüde ve ne yoğunlukta karşımıza çıkacağı tam olarak bilinemediğinden bireyin yaşamındaki devinim oranı da tam olarak kestirilememektedir. Örnek vermek gerekirse, çevremizdeki olaylar ve insanlar için kullanılan devingen yapılar, "Herkül kadar güçlü", "Sezar'ın hakkı Sezar'a", "Truva'lı Helen kadar güzel", "Külkedisi kadar mutlu", "Pamuk Prenses kadar masum", "James Bond gibi yakışıklı", "Leyla ile Mecnun gibi" kavramlar, anlatılarla özdeşleşmiş, adeta onlara yapışmış gibi görünen kavramlardır. Bu tür kavramların her yeni kullanımı da eski anlatıların devinimini beraberinde getirmektedir.

- e. Diğerlerinden farklı olarak daha soyut bir düzlemde ürünün kendi içinde bir devinimi de göz ardı edilmemelidir. Zaman zaman ele alınan konular, karakterler ve anlatım tarzı açısından ürünün de kendi adına bir devinim geçirdiği gözlenmektedir. Bu durumda anlatı ya biçim değiştirerek, sözlüden yazılıya, yazılıdan görüntülü anlatıya dönüşmekte ya da kendi içinde geçirdiği bir devinimle, bir anlatım döngüsünün içine girmektedir. Devinim, anlatıların kurgusunda vardır. Belli olaylar, belli karakterler yıllar boyu anlatılarda yinelenir. Tıpkı V. Propp'un "Masalın Biçimbilimi" kitabında özetlemeye çalıştığı gibi, sayılı benzer özellikler farklı koşullarda karşılaşılarak farklı tepkimelere girerler ve farklı sonuçlar ortaya çıkarırlar. Böylelikle detayları birbirinden farklı olan, ancak temelde birbirine çok benzeyen sayısız anlatı ortaya çıkar. Bu farklı izdüşümlerinin hangilerinin zaman içinde yok olacağı hangilerinin kalıcı olacağı ise önceden kestirilemez. Örneğin anlatılagelen bir masalın derlenerek yazıya dökülmesi, bu masalın bir devinimi olarak gösterilebilir. Aynı masalın farklı kişiler tarafından yapılan farklı derlemeleri de devinime örnek verilebilir. Daha sonra bu anlatının görüntülü anlatıya dönüşmesi de bir başka devinim örneğidir. Aynı öyküyü temel alan farklı görüntülü anlatılar bile kendi içinde bir devinim sayılmalıdır. Örneğin Titanic transatlantığının batışını konu alan pek çok film, kitap ve sözlü öykünün yanı sıra son çevrimdeki Titanik filmi ürünün farklı bir devinimidir. Sonuçta görüntülü anlatıda da anlatının temeli devinimle oluşmakta ve bir film şeridi, bir video kaseti ya da bir CD-Rom da ancak devinim yoluyla izleyiciye, tüketiciye ulaşmaktadır.

- f. Son olarak bir kez üretilen bir anlatının sonsuz bir devinime başladığını da unutmamak gerek. Her ne şekilde olursa olsun, bir kez bir ürün ortaya çıkıp anlatı oluşturulduğunda, bunun içindeki her şey sözcüğü sözcüğüne aynı kalsa bile, farklı toplum yapılarında hatta aynı toplum yapısında bile farklı zaman dilimlerinde farklı biçimlerde algılanacağı, yorumlanacağı da açıkça görülmektedir. Seneler önce izlenen, her karesinde oyuncuların ne yapacağı, ne söyleyeceği belli olan filmler için bile bir devinim söz konusudur. Çünkü onları izleyen aynı ya da farklı izleyiciler, o aynı karelere farklı anlamlar yükleyebilecekler ve onlardan farklı biçimlerde etkilenebileceklerdir. Kısacası anlatının devinimi sürmektedir ve anlatım sürdürükçe devinim de sürecektir.

Anlatıların temelini sözlü anlatılar oluşturmaktadır. Bunların ilk olarak temel eylemleri odaklayarak, genellikle anlatıyı oluşturanın dışındakilere bir ileti göndermek, bir ders vermek, hoşça zaman geçirilmesini sağlamak amacı ile dile getirildiği düşünülecek olursa, her tür sözlü anlatının bir devinim içinde olduğu görülebilir. Temel eylemlerin dışında anlatıya eklenen ya da çıkarılan her ayrıntı anlatının devingenliğini belli ölçüde etkileyecektir. Anlatının devingenliği, kısmen bireyin devingenliği ile de ilintilidir. Yine de bireyin gerçek yaşamdaki deviniminin bir anlatıya nasıl aktarıldığı ya da bir anlatının içindeki devinimin bireyin gerçek yaşamına nasıl yansıdığı konusu oldukça karmaşıktır. Anlatı bireyin yaşamında bir yer tuttuğu sürece devinim yineleneceğinden, bu devinim dalgalarının ne zaman, ne şekilde ve hangi oranda ortaya çıkacağı tam olarak kestirilemez.

Devinim, yaşamın dolayısı ile iletişimin kaçınılmaz bir parçasıdır. İletişim kuramlarının da çoğu, örneğin Dance'ın "Sarmal" modeli, iletişimin devingen yapısını dile getirmektedir. Kaynak, Alıcı, İleti arasında ortaya çıkan herhangi yeni bir durum, o ana kadar oluşmuş olan bütün durumların yeniden gözden geçirilmesini, herşeyin yeniden değerlendirilmesini ve yeni iletilerin bu yeni durumlara göre üretilmesini gerektirmektedir. Karmaşık iletişim stratejilerini gerektiren bu durum, günlük yaşamda her birey tarafından yoğun olarak uygulanmaktadır. İletişim modellerinden farklı olarak dilin durumsal yapısını inceleyen "Söz-Eylem" kuramı da kimin, kime, hangi şartlarda, neden, ne dediğinin kurallarını bulmaya çalışır. Günümüz anlatılarında çokça üzerinde durulan bir başka konu da "Alımlama Estetiği" (hermeneutics) dir. Burada da aynı anlatının farklı bireyler açısından

neden ve nasıl farklı algılandığı ve bu anlatıya karşı nasıl bir tutum sergilendiği kısacası ürünün ve tüketicinin devinimi sorgulanmaktadır. Özetlemek gerekirse, yaşamın temelinde bulunan devinim, her bilim alanında olduğu gibi iletişim biliminde ve iletişimin temel aldığı anlatıda da yoğun bir biçimde örneklenmektedir.

Devinim günümüzün en önemli kavramlarından biridir. Devinim kavramı hareketten farklıdır. Hareket yalnızca bir eylemi içerirken, devinimin içinde bir eylemler ve olgular öbeği bulunmaktadır. Bu öbek kendi içinde belirgin bir ivme taşımakta ve belli bir oluşum, değişim ve etkileyim süreci ile kendisi ile ilgili birimleri de etkilemektedir. Hareketin seçimsel olmasına karşın, devinimin kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Yaşam içinde kendiliğinden oluşan devinimlerden söz edilebileceği gibi özellikle devinim yaratılması gereken ortamlardan da söz edilmesi gerekir. Örneğin, reklamcılar, iletilerinin deviniminin ve ürünlerin satışlarının, tüketicinin tüketme devinimi ile yakından bağlı olduğunu kavramış durumdadırlar. Politikadan basına, ulaşım hizmetlerinden eğitime dek her alanda bir devinim söz konusudur. Bu açıdan bakıldığında devinimin olup olmaması kadar, devinimin nasıl, ne yönde, ne sıklıkta hangi yoğunlukta ve ne denli bilinçli olarak gerçekleştirildiği de önem kazanmaktadır.

Hangi alanda olursa olsun, bir devinimin öz niteliklerinin saptanması ve bu niteliklerin ürün, üretici, tüketici ve diğer bireyler açısından ele alınması ve incelenmesi çok önemlidir. Devinimin öz nitelikleri arasında şunların yer almaktadır.

- a. *Devinimin amacı*: Devinim bilinçli ve kasıtlı olarak mı oluşturulmuştur, yoksa rastlantısal mıdır? Yönlendirici midir, yoksa yönlendirilmekte midir? Kimler tarafından ne zaman üretileceği, kimlerin karşısına ne zaman çıkacağı belli midir?
- b. *Devinimin sıklığı*: Devinimin ne kadar sıklıkla ortaya çıktığı önemlidir. Belirgin bir süreklilik göstermekte midir? Bu süreklilik devinimin diğer unsurlarını nasıl etkilemektedir? Devinimin sıklığı ile toplum ve birey ilişkileri nasıl etkilenmektedir? Aynı devinimin farklı sıklıkta oluşması, ürün, üreten ve tüketen üzerinde farklı etkiler yapabileceğinden devinim sıklığı önemli bir öz niteliktir.
- c. *Devinimin süreci*: Devinimin oluşup bitmesi, diğer bir deyişle "salınım"ı için geçen süreç önemlidir. Devinimin süresi, "döngü" olarak çok kısa ya da uzun sürebilir. Bunun yanı sıra devinimin yeniden oluşması ayrı bir kavram olarak görülmelidir. Çünkü her

devinim "biricik"tir. Oluşumu, etkileri ve bireyler açısından farklı anlamlandırma ortamları göz önünde bulundurulduğuna her devinim, aynı türde pek çok "salınım"dan oluşsa da yine bu "biricik" olma özelliğini taşır.

- d. Devinimin sırası: Devinimin tek başına, bir başka devinime karışmaksızın ortaya çıkması söz konusu olabileceği gibi, başka devinimlerle birlikte, sıralı ve dönüşümlü bir biçimde ortaya çıkması da olasıdır. Bu durumda devinimin hem başka devinimlerle birlikte değerlendirilmesi hem de bunların kendi aralarındaki sıralama önem kazanmaktadır. Devinim sırası, devinime katılan bireylerin üzerinde birincil ya da ikincil bir etki yapabilmektedir. Devinimin özel ya da sıradan olması da bireylerin devinime verdikleri önemi etkilemektedir. Örneğin bir kasetteki şarkıları ele alalım. Çok tutulan, çok dinlenen şarkıların hepsi kasetin A yüzünde yer alıyorsa, bu, kasetin, A yüzünün çok devineceği, B yüzü hemen hiç devinmeyeceğin anlamına gelir. Benzer şekilde, gazete alan ve haberleri, güncel olayları belli bir sıra ile okuyan insanlarda belli bir okuma sırası gelişecektir. Bununla ilintili olarak en önemli olaylar gazetenin en çok göze çarpan sayfa ve bölümlerinde yer alacak, ikincil nitelikteki haberler ise diğer bölümlere yayılacaklardır. Önemli haberlerin gazetenin göze çarpmayan bir bölümünde verilmesi, o haberin gözden kaçmasına neden olabilecektir. Ortaya çıkan her devinimin, yaşamdaki hangi başka devinimlerle birlikte ortaya çıktığı ve bunlar arasında hangi sırada olduğu devinimin öz nitelikleri arasında önemli bir yer tutmaktadır.
- e. Devinimin yönü: Devinim, çizgisel değildir, daireseldir. Bu yüzden, dairelerin devinim yönü önemlidir. Devinim kendisi belli bir yön izleyebileceği gibi, zaman zaman eldeki olanaklarla denetlenebilir. Örneğin, bulaşıcı hastalıkların çoğaldığı bir dönemde bunlara karşı bir koruyucu etkisi olan aşının bulunması, bireyler arasında aşılama eğiliminin artmasına yol açacaktır. Aynı şekilde, artık korkulmayan hastalıklar için aşı yaptıрма eğilimi de azalacaktır. Devinimin yönü, bireylerin katılımının belirlenmesi açısından önemlidir. Bireyin yaşamdaki yönü, devinime sezgisel, mantıksal ve duygusal katılımı, devinimin döngü yörüngesi içinde yer almıyorsa, devinimin birey üzerindeki etkisi azalır. Devinim başladıktan sonra bireyi takip edebileceği gibi, bireyin de devinimi takibi söz konusu olabilir.
- f. Devinimin yoğunluğu: Devinimin yoğunluğu bireylerin devinime katılımı açısından önem taşımaktadır. Devinim ne denli yoğun

olursa, bireyin katılım oranı ve katılım süresi de o denli yoğun olacaktır. Devinimin yoğunluğu aynı zamanda onun kapsayıcılığı ve etkinliği anlamına gelmektedir.

- g. Devinimin özel-özgün ya da sıradan olması: Devinim, diğer devinimlerden ne denli bağımsız ve özel-özgün ise etki alanı da o denli genişler. Devinimin diğer devinimlerle eş zamanda ortaya çıkması, diğerlerine benzer nitelikler taşınması, onun etki alanını daraltan, birey üzerindeki yoğunluğunu azaltan bir etken olarak görülebilir. Devinim ne denli özgün ise etki alanı ve gücü de o denli etkili olacaktır. Özgün bir devinimin etkileyim alanı da geniş ve yoğun olacaktır. Ancak bu tür bir devinimin benzeri olmadığından bir anlamda bir kez oluşmakla kısıtlı kalacaktır. Diğer yandan sıradan devinimlerin etki alanı daha dar ve özgünlük açısından daha kısırdır. Devinim ne denli özgün olursa olsun, etkisi, devinimin sıklığı ile bir anlamda ters orantılıdır, bir anlamda da perçinlenmektedir. Örneğin kendisine çok komik bir fıkra anlatılan bir insanın bu anlatıya tepkisi ile her dakika bir fıkra ile karşılaşan insanın bu anlatılara tepkisi birbirinden farklı olacaktır. Bu örnekte anlatı sıklıkla birey açısından değerini yitirecek, etkileme gücü azalacaktır. Ancak, özgün bir reklam filmi izleyiciye ne denli sık ulaşırsa o denli sıradanlaşacaktır, diğer yandan, bireyi etkileme gücü de o denli artacaktır. Birey ve devinimin karşılaşma anına özgü ortaya çıkacak olan bu etkileşim, devinimi de bireyi de etkileyecektir.
- h. Devinimin etki alanı: Devinim süreci içinde devinimin kendi içinde bir "döngü" ve bir "dönüşüm" oluşturmakta, belli bir etki alanı ile bir merkezkaç kuvveti yaratarak hem devinime giren bireyleri sarsmakta, hem de kendi içine, merkeze doğru çekmektedir, diğer bir deyişle çok yoğun bir biçimde etkilemektedir. Zaman zaman bu etki alanı, katılan bireylerin de içten ve etkin katılımı ile genişleyip derinleşebilir. Devinimin etki alanı, tıpkı güçlü bir fırtınanın ya da hortumun etki alanı gibidir. Yönü ve şiddeti bir miktar kestirilebilse de tam olarak bilinemez. Devinim başladıktan sonra hangi yönde, ne genişlikte bir döngü ile ilerleyeceği ve etki alanını ne denli genişleteceği tümüyle devinimin diğer öz niteliklerine bağlıdır denilebilir.
- i. Devinim ürün ilişkisi: Ürünün bir devinim sonucu ortaya çıktığı gerçeği, devinimin öz nitelikleri ile ürünün oluşumunu da belli bir biçimde etkilediğini ortaya koymaktadır. Herhangi bir ürünün devinim olmadan ortaya çıkması mümkün olmayacağı gibi, her

devininin de bir ürün ortaya çıkarmayacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

- j. Devinim üretim ilişkisi: Üretim de devinimden ayrı düşünülemez. Bu yüzden, üretimi devinimle ilintilendirdiğimizde, tıpkı ürün bölümünde olduğu gibi üretimsiz bir devininin olabileceği, ancak devinimsiz bir üretimin olamayacağı gerçeği ortaya çıkmaktadır.
- k. Devinim tüketim ilişkisi: Eylem olarak tüketim, belli bir devinim içinde ortaya çıkar. Bunun yanı sıra, tüketim, birden fazla devininin bir sonucu olarak da karşımıza çıkabilmektedir. Devinim, tüketimin temeli oluşturduğu gibi, onun hızlanmasına ve yavaşlamasına, biçimine ve ortaya çıkışı zamanına, sıklığına ve yoğunluğuna da etki eder.
- l. Devinim tüketici ilişkisi: Devinim, tüketim eyleminin yanı sıra tüketime katılan bireyleri, tüketicileri de etkiler. Tüketicinin bir devinim içinde yer alması, devinime katılması, onun tüketim biçimini ve alışkanlıklarını etkilediği gibi, ürüne yaklaşmasına ya da ondan uzaklaşmasına neden olur.

Devinim kavramının yalnızca "anlatı içinde" olduğunu düşünmek yanlış olur. Devinim anlatının hem "içinde", hem de "dışında" yer alan bir kavramdır. Tüm anlatıları kapsayan geniş açılı bir devinim kavramından söz edilebileceği gibi, tek tek her anlatının kendi içinde bir devinime sahip olduğu da söylenebilir. Bunu yeterince açıklamak için örneğin televizyonlardaki reklam kuşakları ele alınabilir. Bu örnekte, reklamların yayınlanacağı belli bir zaman dilimi söz konusudur. Yani süreci daha önceden belirlenmiş olan kısıtlı bir döngüden ve devinimden söz edilebilir. Yine de izleyici, hangi reklamın hangi reklam kuşağında yer alacağını bilemez. Benzer şekilde, reklam filmlerinin sayısının belli olmasına karşın, bunlar asla aynı sıra ile karşımıza çıkmazlar. Ayrıca izleyici, aynı reklam filmi ile reklam kampanyası boyunca kaç kez karşılaşacağını da daha önceden bilmemektedir. Benzer şekilde, hepsi ürünü tanıtıcı ve izleyicileri bilgilendirme ve tüketime yönlendirme amacı taşımasına karşın, hangi reklamın bunu ne denli başarabileceği bilinmemektedir. Bu durumda, kendi içinde devingen bir yapı izleyen ve diğer reklamlarla birlikte ayrı bir devingenlik izleyen her bir reklamın oluşumu, ortaya çıkışı ve etki alanı, izleyen bireyi farklı biçimlerde etkileyebilecektir.

Devinimi dil ile örneklemek de olasıdır. Örneğin, dilbilimdeki "üretimsel-dönüşümsel dilbilgisi" kuramına göre, bir dildeki sözcük

sayısı bilinmesine ve her dilin belli dil kuralları bütünü içinde işlemesine karşın, bir dilde üretilebilecek tümce sayısı, bunların sıralanış biçimi ve anlatının üreticisi ve alıcısı açısından algılanış, yorumlanış biçimi ile yaratabileceği etki alanı sonsuz olabilecektir. Her dilsel ileti, bir kereliğine üretilmekte, "biricik" ve "tek" olma özelliği taşımakta, daha sonra benzer iletiler üretilse bile, bunlar diğerlerinden mutlaka bir şekilde farklı olmaktadır.

Anlatıların her birinde devingen iç yapılar bulunduğu gibi, anlatıların bütünü bireyi devinen bir bireye dönüştürmektedir. Devinim, bir anlamda tüketimi de içinde taşır. Anlatıyı tüketende bir devinim yaşanmaktadır. Devinimin ortaya çıkardığı kavramlardan biri de "değişim" ve "dönüşüm" dür. Bir devinime giren bir ürün, ya da birey, bu devinimden az ya da çok değişerek ve dönüşerek çıkmaktadır.

Anlatıda devinim anlatının her birimi ile karşımıza çıkabilmektedir. Devinim, anlatının içinde olduğu gibi, zaman zaman anlatıların birbirine olan benzerliklerinin de ayrı bir devinim yarattığı düşünülebilir. Bununla birlikte bir anlatıdaki devinim, anlatının dile getirilişinde kullanılan kalıplarda, bu kalıpların tüketicinin karşılaşma sıklığında belirlenir. Bir anlatının yalnızca biçimsel olarak devinimi söz konusu değildir. Bunun anlamsal ve işlevsel olarak devinimi daha da önemlidir. Bir filmi ele alacak olursak, bu filmdeki eylemlerin, renklerin, müziğin, sözün ve diğer tüm detayların, devinimi söz konusudur. Bu devinimin öz niteliklerini biraz değiştirerek, benzer eylemler, renkler, müzik ve sözler kullanarak ve detaylarla biraz oynayarak yeni devinimler yaratmak olasıdır. Örneğin "Kayıp Otoban" adlı filmde filmin bir bölümünde geçen olaylar anı anına ve hatta bazı diyaloglar sözcüğü sözcüğüne yinelenerek bir devinim yaratılmaktadır. Ancak bütün bu yinelenmeler farklı bir ortam içinde yer aldığından izleyici filmin belli bir bölümünü izledikten sonra, aynı ortam ve diyaloglardan bütünüyle yeni bir anlam yaratmakta, o ana kadar izlediklerini de yeniden ve tümüyle farklı yorumlayarak farklı bir devinim oluşturmaktadır. Bir başka örnek de konusu ile ünlü olan bir filmin müziklerinin piyasaya sürülmesi ile ortaya çıkan farklı bir devinimdir. Burada aynı konu, aynı sesler devinmekle birlikte görsel bir alandan, farklı bir biçime geçiş yapılmış, aynı ürün ile farklı bir devinim yaratılmıştır.

Sonuç olarak devingenlik, üretimi, tüketimi, ürünü ve üreten ile tüketeni de içine alan çok geniş bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Anlatıların devingenliğinin de pek çok unsura dayandığını, bu unsurların her seferinde farklı oranlarda karışmaları ile temelde aynı görünse de

değişik devinimlerin ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu niteliklerin özgün bir bileşimi olan anlatı devingenliği bir kez ortaya çıktığında durdurulamaz. Her devinim sonuçta bir başkalaşım, bir dönüşüm ve değişim getirmektedir. Her değişim de o güne kadar karşılaşılan bütün anlatıların yeniden değerlendirilmesini, yeniden yorumlanmasını gerektirmektedir. Sonuçta her yeni devinim, zincirleme sayısız devinim doğurmaktadır. İnsanlığın bugünkü bilgi ve deneyim birikimi de bu devingenliğin bir sonucudur.

